55

A MARXIZMUS-LENINIZMUS KIS KÖNYVTÁRA

SZTÁLIN

A GAZDASÁGI VEZETŐK FELADATAIRÓL

★

ÚJ HELYZET — ÚJ FELADATOK A GAZDASÁGI ÉPÍTŐMUNKÁBAN

SZIKRA KIADÁS

BZIKBA

A MARXIZMUS-LENINIZMUS KIS KÖNYVTÁRA

55. szám

SZTÁLIN

A GAZDASÁGI VEZETŐK FELADATAIRÓL

★

ÚJ HELYZET — ÚJ FELADATOK A GAZDASÁGI ÉPÍTŐMUNKÁBAN

SZIKRA KIADÁS BUDAPEST 1949

Az orosz eredeti címe:

О ЗАДАЧАХ ХОЗЯЙСТВЕННИКОВ

НОВАЯ ОБСТАНОВКА — НОВЫЕ ЗАДАЧИ
ХОЗЯЙСТВЕННОГО СТРОИТЕЛЬСТВА

Felelős kiadó: Czóbel Ernő.
1370. Stephaneum nyomda Budapest, VIII, Szentkirályi-utca 28
Felelős: Janka Gyula vállalatvezető.

A GAZDASÁGI VEZETŐK FELADATAIRÓL

BESZÉD A SZOCIALISTA IPAR FUNKCIONÁRIUSAINAK ELSŐ ORSZÁGOS ÉRTEKEZLETÉN 1931 FEBRUÁR 4-ÉN

Elvtársak! Értekezletük vége felé jár és önök most a határozati javaslatokat fogják megszavazni. Nem kételkedem, hogy egyhangúlag fogadják el őket. Ezekben a határozati javaslatokban — egy kissé ismerem őket — önök jóváhagyják az ipar 1931-es ellenőrző számait és kötelezettséget vállalnak megvalósításukra.

A bolsevik szava — komoly szó. A bolsevikok megszokták, hogy beváltsák adott ígéreteiket. De mit jelent az, hogy kötelezettséget vállalnak az 1931-es ellenőrző számok megvalósítására? Annyit jelent, hogy biztosítani kell az ipari termelés 45 százalékos általános növekedését. Ez pedig igen nagy feladat. Mi több, ez a kötelezettség azt jelenti, hogy önök nemcsak arra tesznek ígéretet, hogy ötéves tervünket négy év alatt megvalósítják — ez már elintézett dolog és ehhez már nem kell semmiféle határozat —, *azt jelenti, hogy vállalják, hogy ezt a tervet az ipar alapvető, döntő ágaiban három év leforgása alatt megvalósítják.*

Hogy az értekezlet megígéri az 1931-es terv megvalósítását, az ötéves terv megvalósítását három év alatt — ez jó dolog. De mi okultunk a „keserű tapasztalatokon". Tudjuk, hogy az ígéreteket nem mindig teljesítik. 1930 elején szintén ígéretet kaptunk az évi terv megvalósítására. Akkor 31—32%-kal kellett volna emelni iparunk termelését. De ezt az ígéretet nem egészen teljesítették: 1930-ban a valóságban 25% volt az ipari termelés növekedése. Fel kell tennünk a kér-

dést: nem fog-e ugyanez megismétlődni ebben az évben is? Iparunk vezetői, funkcionáriusai most ígéretet tesznek, hogy az ipari termelést 1931-ben 45%-kal fogják emelni. De milyen biztosítékunk van arra, hogy ezt az ígéretet csakugyan teljesítik?

Mi kell ahhoz, hogy az ellenőrző számokat megvalósítsuk, hogy a termelést 45%-kal növeljük, hogy az ötéves tervet nem négy, hanem, az alapvető és döntő területeken, három év alatt megvalósítsuk?

Két alapvető feltétel teljesítése.

Először is meg kell lenniök a reális, vagy, ahogy nálunk mondani szokás, az „objektív" lehetőségeknek.

Másodszor meg kell lennie az akaratnak és a tudásnak, úgy vezetni üzemeinket, hogy ezek a lehetőségek valósággá váljanak.

Megvoltak-e nálunk a mult évben a terv teljes megvalósításának „objektív" lehetőségei? Igen, megvoltak. Ezt kétségbevonhatatlan tények tanusítják. Ezek a tények abban állnak, hogy az ipar a mult év márciusában és áprilisában az előző évhez viszonyítva 31%-kal növekedett. Kérdezzük, miért nem teljesítettük az egész évi tervet? Mi volt az akadály? Mi hiányzott? *Hiányzott a hozzáértés, hogy a meglevő lehetőségeket kihasználjuk. Hiányzott a hozzáértés, hogy helyesen vezessük az üzemeket, a gyárakat, a bányákat.*

Megvolt az első feltétel: a terv végrehajtásának „objektív" lehetőségei. De nem volt meg kellő mértékben a második feltétel: a hozzáértés a termelés vezetéséhez. És éppen azért, mert nem értettünk kellőképpen az üzemek vezetéséhez — éppen azért nem teljesítettük a tervet. 31—32% növekedés helyett csak 25%-ot értünk el.

Persze: 25% *növekedés* nagy dolog. 1930-ban egyetlen kapitalista ország termelése sem *növekedett* és most sem növekszik. Kivétel nélkül minden kapitalista országban erősen *csökken* a termelés. Ilyen körülmények között a termelés 25%-os

növekedése — nagy lépés előre. De mi többet adhattunk volna. Megvoltak ehhez az összes szükséges „objektív" feltételek.

Tehát mi biztosítja, hogy ebben az évben nem ismétlődik meg a multévi eset, hogy a tervet teljesen végrehajtjuk, hogy úgy fogjuk kihasználni a meglevő lehetőségeket, ahogyan ki kell őket használni, hogy az önök ígéretei nem maradnak bizonyos mértékben papír-ígéretek?

Az államok történetében, az országok történetében, a hadseregek történetében voltak esetek, amikor megvolt a siker, a győzelem minden lehetősége, de ezek a lehetőségek kihasználatlanul maradtak, mert a vezetők nem vették észre ezeket a lehetőségeket, nem tudták őket kihasználni és a hadseregek vereséget szenvedtek.

Megvannak-e nálunk mindazok a lehetőségek, amelyek az 1931-es ellenőrző számok megvalósításához szükségesek?

Igen, ezek a lehetőségek nálunk megvannak.

Miben állnak ezek a lehetőségek, mi kell ahhoz, hogy ezek a lehetőségek valósággá váljanak?

Mindenekelőtt az kell, hogy az ország elegendő *természeti kinccsel* rendelkezzék : vasérccel, kőszénnel, kőolajjal, gabonával, gyapottal. Megvan-e mindez nálunk? Megvan. Több van, mint akármelyik más országban. Vegyük akár az Urált, ahol a kincseknek olyan választéka van együtt, amilyent egyetlen más országban sem találni. Érc, kőszén, kőolaj, gabona — mi minden van az Urálban ! Minden van országunkban, talán az egy kaucsukon kívül. De egy-két év mulva kaucsukunk is lesz. Ebben a tekintetben, természeti kincsek tekintetében, mi teljesen el vagyunk látva. Sőt többünk is van a kelleténél.

Mi kell még?

Kell *olyan hatalom*, amely a nép javára akarja és tudja kihasználni ezt a roppant természeti gazdagságot. Van-e nálunk ilyen hatalom? Van. Igaz, hogy a természeti kincsek kiaknázására irányuló munkánk nem mindig mentes a funkcionáriusok közti surlódástól. Tavaly például a Szovjethata-

lom kénytelen volt némi harcot vívni a második kőszén- és fémipari bázis létesítésének kérdése körül, amely bázis nélkul nem fejlődhetünk tovább. De ezeket az akadályokat már lekuzdöttuk. S a közeljövőben meglesz ez a bázis.

Mi kell még?

Még az kell, hogy ezt a hatalmat a munkások és parasztok milliós tömege *támogassa*. Támogatja-e a milliós tömeg hatalmunkat? Igen, támogatja. Nincs az egész világon egyetlen másik hatalom, amely olyan mértékben élvezné a munkások és parasztok támogatását, mint a Szovjethatalom. Nem hivatkozom a szocialista verseny növekedésének tényeire, az élmunkás-mozgalom növekedésének tényeire, az ipari és pénzugyi terv fokozását célzó tömegmozgalomra. Mindezek közismert tények, amelyek szemmelláthatóan bizonyítják, hogy a milliós tömegek támogatják a Szovjethatalmat.

Mi kell még ahhoz, hogy az 1931-es ellenőrző számokat végrehajtsuk és túlhaladjuk?

Kell még *olyan rendszer*, amely mentes a kapitalizmus gyógyíthatatlan betegségeitől és komoly előnyöket nyujt a kapitalizmussal szemben. Válság, munkanélküliség, pazarlás, a széles tömegek nyomora — ezek a kapitalizmus gyógyíthatatlan betegségei. A mi rendszerünk mentes ezektől a betegségektől, mert a hatalom a mi kezünkben, a munkásosztály kezében van, mert tervgazdaságot folytatunk, tervszerűen halmozzuk fel az erőforrásokat és helyesen osztjuk el őket a népgazdaság ágaiban. Mi mentesek vagyunk a kapitalizmus gyógyíthatatlan betegségeitől. Ebben különbözünk a kapitalizmustól, ez a mi döntő előnyünk a kapitalizmussal szemben. Nézzék csak meg, hogyan akarnak a kapitalisták kijutni a válságból. Maximálisan csökkentik a munkások munkabérét. Maximálisan csökkentik a nyersanyagok és élelmiszerek árát. De nem akarják csak valamennyire is komolyan csökkenteni az ipari termékek árát. Ez azt jelenti, hogy a válságból az áruk fő fogyasztói rovására, a munkások rovására, a parasztok

rovására, a nyersanyagot és élelmiszert termelő országok dolgozóinak rovására akarnak kijutni. A kapitalisták maguk alatt vágják a fát. S a válságból kivezető út helyett az eredmény a válság kimélyulése, újabb feltételek halmozódása, amelyek újabb, még súlyosabb válsághoz vezetnek. A mi előnyunk az, hogy nem ismerunk túltermelési válságokat, hogy nincsenek és nem is lesznek milliószámra munkanélkulijeink, hogy a mi termelésunkben nincsen anarchia, mert tervgazdaságot folytatunk. De ez nem minden. Mi a legkoncentráltabb ipar országa vagyunk. Ez azt jelenti, hogy iparunkat a legjobb technika alapján építhetjuk és ennek következtében biztosíthatjuk a munka példátlan termelékenységét, az akkumuláció példátlan utemét. A multban az volt a gyengénk, hogy ez az ipar szétforgácsolt és apró parasztgazdaságokon alapult. De ez *volt*. Ez most már nincsen. Holnap, talán egy év mulva a világ első országa leszunk a nagyuzemi mezőgazdaság tekintetében. A szovhozok és kolhozok — márpedig ezek nagyuzemi formák — már az idén a felét adták az egész piacra kerulő gabonánknak. Ez pedig azt jelenti, hogy a mi rendszerunk, a szovjetrendszer, olyan lehetőségeket nyujt, amilyenekről semmiféle burzsoá ország mégcsak nem is álmodhat.

Mi kell még ahhoz, hogy hétmérföldes lépésekkel haladjunk előre?

Olyan *párt*, amely eléggé összeforrott és egységes ahhoz, hogy a munkásosztály legjobbjainak erőfeszítéseit *egy pontra* irányítsa és amely eléggé tapasztalt ahhoz, hogy ne hátráljon meg a nehézségek elől és rendszeresen folytasson helyes, forradalmi, bolsevik politikát. Van-e ilyen pártunk ? Igen, van. Helyes-e politikája ? Igen, helyes, mert komoly sikerei vannak. Ezt most nemcsak a munkásosztály barátai, hanem a munkásosztály ellenségei is elismerik. Nézzék, hogy tajtékzanak és uvoltenek pártunk ellen a közismert „tisztelt" dzsentlmének — Fish Amerikában, Churchill Angliában,

Poincaré Franciaországban. Miért tajtékzanak és miért üvöltenek ? Mert pártunk politikája helyes, mert pártunk politikája egyik sikert a másik után aratja.

Ezek, elvtársak, mindazok a lehetőségek, amelyek megkönnyítik számunkra az 1931-es ellenőrző számok megvalósítását, amelyek lehetővé teszik nekünk, hogy az ötéves tervet négy év alatt, a döntő területeken pedig már három év alatt végrehajtsuk.

Ilyenformán a terv végrehajtásának első feltétele — az „objektív" lehetőségek — megvannak nálunk.

Megvan-e a második feltétel, a lehetőségek kihasználásának feltétele ?

Más szavakkal, megvan-e nálunk a gyárak, üzemek, bányák helyes vezetése ? Minden rendben van-e ezen a vonalon ?

Sajnos, itt nincs minden rendben. S nekunk, mint bolsevikoknak, ezt nyiltan és egyenesen meg kell mondanunk.

Mit jelent a termelés vezetése ? Nálunk nem mindíg nézik bolsevik módon az üzemek vezetésének kérdését. Nálunk nem ritkán azt gondolják, hogy vezetni annyi, mint papírokat aláírni. Ez szomorú, de tény. Néha önkénytelenül Scsedrin bürokratáira gondol az ember. Emlékeznek rá, hogyan oktatta az ifjú bürokratát felesége : ne törd a fejed a tudományon, ne tanulmányozd az ügyet, ezzel foglalkozzanak mások, ez nem a te dolgod — a te dolgod, hogy vezess, hogy papírokat írj alá. Szégyenünkre el kell ismerni, hogy köztünk, bolsevikok közt is szép számmal akadnak olyanok, akik úgy vezetnek, hogy papírokat írnak alá. Hogy az ügyet tanulmányoznák, elsajátítanák a technikát, hogy úrrá lennének a dolgon — erről szó sincs.

Hogyan eshetett meg, hogy mi, bolsevikok, akik három forradalmat harcoltunk végig, akik a kemény polgárháborúból győztesen kerültünk ki, akik megoldottuk az ipar létrehozásának roppant feladatát, akik a parasztságot a szoci-

alizmus útjára térítettük — hogyan eshetett meg, hogy a termelés vezetése ugyében meghátrálunk a papíros előtt ?

Ennek az az oka, hogy könnyebb egy papírost aláírni, mint a termelést vezetni. És sok gazdasági vezető a legkisebb ellenállásnak ezen a vonalán haladt. Hibásak vagyunk ebben mi is, a központ. Vagy tíz évvel ezelőtt kiadtuk a jelszót : „Mivel a kommunisták még nem értenek kellőképpen a termelés technikájához, mivel az ipar igazgatását még meg kell tanulniok, hadd vezessék a termelést a régi technikusok és mérnökök, a szakemberek ; ti kommunisták pedig ne avatkozzatok a dolog technikai részébe, de, bár nem avatkoztok bele, szünet nélkül tanulmányozzátok a technikát, tanulmányozzátok a termelés vezetésének tudományát, hogy később, a hozzánk hű szakemberekkel együtt, a termelés igazi vezetőivé, igazi uraivá váljatok." Ez volt a jelszó. De mi történt a valóságban ? Ennek a tételnek a második részét sutbadobták, mert tanulni nehezebb, mint papirosokat aláírni, a tétel első részét pedig ellaposították s a benemavatkozást úgy magyarázták, hogy lemondtak a termelési technika tanulmányozásáról. Igy a dologból sületlenség, káros és veszedelmes sületlenség lett és minél hamarabb szabadulunk ettől a sületlenségtől, annál jobb.

Maga az élet nem egyszer jelezte, hogy ebben a tekintetben bajok vannak. Az első jeladás a sahti ügy volt. A sahti ügy megmutatta, hogy a pártszervezetekben és a szakszervezetekben nem volt meg kellő mértékben a forradalmi éberség. Megmutatta, hogy gazdasági vezetőink botrányosan elmaradtak technikai tekintetben, hogy egyes régi mérnökök és technikusok, azáltal, hogy ellenőrzés nélkül dolgoznak, könnyebben siklanak le a kártevés útjára, annál is inkább, mert az ellenség külföldről szüntelenül megkörnyékezi őket „ajánlataival". A második jeladás az „Ipar-párt" pöre.

Persze, hogy a kártevés bázisa az osztályharc. Persze,

hogy az osztályellenség eszeveszett ellenállást fejt ki a szocialista előnyomulással szemben. De ez egymagában nem elegendő ahhoz, hogy megmagyarázzuk a kártevés ilyen buja kivirágzását.

Hogyan eshetett meg, hogy a kártevés ilyen széles méreteket öltött ? Ki a hibás ? Mi vagyunk a hibásak. Ha máskép szerveztük volna meg a gazdaság vezetését, ha jóval előbb tértunk volna át a dolgok technikájának tanulmányozására, ha a technikát elsajátítottuk volna, ha gyakrabban és értelmesen avatkoztunk volna a gazdaság vezetésébe, akkor a kártevőknek nem lett volna módjukban ennyit ártani.

Szakemberekké, az üzemek uraivá kell válnunk saját magunknak, figyelmünket a technikai ismeretek felé kell fordítanunk — ebbe az irányba terelt bennünket az élet. De sem az első, sem a második jeladás nem hozta még meg a szükséges fordulatot. Itt az ideje, régen itt az ideje annak, hogy arccal a technika felé forduljunk. Ideje, hogy sutbadobjuk a technikába való benemavatkozás régi, elavult jelszavát és hogy mi magunk váljunk specialistákká, szakértőkké, a legteljesebb értelemben üzemeink uraivá.

Gyakran kérdik tőlünk, hogy miért nincs nálunk egyéni vezetés ? Nincs és nem is lesz, amíg a technikát el nem sajátítottuk. Amíg köztunk, bolsevikok között, nem lesz elegendő ember, aki jól ismeri a technikát, a gazdaság, a pénzügy kérdéseit, addig nem lesz nálunk igazi egyéni vezetés. Irhatunk akárhány határozatot, eskudözhetunk életre-halálra, de ha nem fogjuk elsajátítani az uzemek, gyárak, bányák technikáját, gazdaságát, pénzügyét — mindez semmit sem ér és egyéni vezetés nem lesz.

Az tehát a feladatunk, hogy mi magunk sajátítsuk el a technikát, hogy magunk legyunk üzemeink uraivá. Csak ez a biztosítéka annak, hogy terveinket maradéktalanul teljesítsük és megvalósítsuk az egyéni vezetést.

Ez, persze, nem könnyű dolog, de teljességgel meg lehet

vele birkózni. A tudomány, a technikai tapasztalatok, ismeretek — mindez olyan dolog, amit meg lehet szerezni. Ma még hiányoznak, de holnap meglesznek. A fődolog itt, hogy meg legyen bennünk a technika elsajátításához, a termelés tudományának az elsajátításához szükséges szenvedélyes bolsevik akarat. Szenvedélyes akarással mindent el lehet érni, minden akadályt le lehet küzdeni.

Néha azt kérdezik, nem lehetne-e az ütemet valamivel lassítani, haladásunkat valamennyire fékezni? Nem, elvtársak, nem lehet! Az ütemet lassítani nem lehet! Ellenkezőleg, erőnktől telhetőleg és a lehetőségekhez képest gyorsítani kell. Ezt megkövetelik tőlünk a Szovjetunió munkásaival és parasztjaival szemben vállalt kötelezettségeink. Ezt követelik tőlünk az egész világ munkásosztályával szemben vállalt kötelezettségeink.

A tempót fékezni annyit jelent, mint elmaradni. Aki elmarad, azt verik. Mi pedig nem akarjuk, hogy bennünket verjenek. Nem, mi nem akarjuk! A régi Oroszország történelme többek között abból áll, hogy az országot szüntelenül verték elmaradottságáért. Verték a mongol kánok. Verték a török bégek. Verték a svéd feudális urak. Verték a lengyel meg a litván földesurak. Verték az angol meg a francia kapitalisták. Verték a japán bárók. Mindenki verte — elmaradottsága miatt. Katonai elmaradottsága miatt, kulturális elmaradottsága miatt, állami elmaradottsága miatt, ipari elmaradottsága miatt, mezőgazdasági elmaradottsága miatt. Verték, mert ez jövedelmező volt és mert büntetlenül verhették. Emlékezzünk a forradalom előtti költő szavaira: „Szegény is, dús is, hatalmas is, erőtlen is vagy te, édesanyánk, Oroszország". Ezek az urak jól megtanulták a régi költő szavait. Verték Oroszországot: „te dús vagy" — mondották, tehát dúskálódhatunk benned. Verték Oroszországot: „te szegény és erőtlen vagy" — mondották, tehát büntetlenül verhetünk és fosztogathatunk. Ilyen már a kizsákmányolók

törvénye — verni azokat, akik elmaradnak és akik gyengék. A kapitalizmus farkasainak törvénye. Elmaradtál, gyenge vagy — tehát nincs igazad, tehát verhetünk és leigázhatunk. Hatalmas vagy — tehát igazad van, tehát óvakodnunk kell tőled.

Ezért nem szabad többé elmaradnunk.

A multban nem volt hazánk és nem is lehetett. De most, hogy megdöntöttük a kapitalizmust és a munkások vannak nálunk hatalmon — most van hazánk és védeni fogjuk függetlenségét. Azt akarjuk talán, hogy szocialista hazánkat leverjék, hogy elveszítse függetlenségét? De ha ezt nem akarjuk, akkor a legrövidebb időn belül meg kell szüntetni elmaradottságát és valódi bolsevik tempóban fel kell építeni szocialista gazdaságát. Más út nincs. Ezért mondotta Lenin az Októberi Forradalom idején: „Vagy meghalunk, vagy elérjük és túlszárnyaljuk a legelőrehaladottabb kapitalista országokat."

Mi a gazdasági téren vezető országok mögött 50—100 évvel elmaradtunk. Ezt a távolságot be kell futnunk tíz év alatt. Vagy meg tudjuk ezt tenni, vagy agyonnyomnak bennünket.

Ezt róják ránk azok a kötelezettségek, amelyeket a Szovjetunió munkásaival és parasztjaival szemben vállaltunk.

De vannak még más, komolyabb és fontosabb kötelezettségeink is. Ezek a világproletariátussal szemben vállalt kötelezettségek. Ezek a kötelezettségek egybeesnek az előbbi kötelezettségekkel. De mi magasabb polcra helyezzük őket. A Szovjetunió munkásosztálya a világ munkásosztályának egy része. Nemcsak a Szovjetunió munkásosztálya juttatott bennünket győzelemre, hanem a világ munkásosztályának támogatása is. E támogatás nélkül már régen szétmarcangoltak volna bennünket. Mondják, hogy országunk a világ proletariátusának rohambrigádja. Jól mondják. De ez a legkomolyabb kötelezettségeket rója ránk. Miért támogat bennünket a nemzetközi proletariátus, mivel érdemeltük ki

támogatását? Azzal, hogy elsőnek vetettük magunkat a harcba a kapitalizmus ellen, elsőnek teremtettük meg a munkáshatalmat, elsőnek fogtunk hozzá a szocializmus építéséhez. Azzal, hogy belefogtunk egy olyan dologba, amely ha sikerül, felforgatja az egész világot és felszabadítja az egész munkásosztályt. De mi kell a sikerhez? Elmaradottságunk megszüntetése, erős, bolsevik építési lendület. Úgy kell előrehaladnunk, hogy az egész világ munkásosztálya reánk mutasson és azt mondhassa: ez az én élcsapatom, ez az én rohambrigádom, ez az én munkáshatalmam, ez az én hazám — jól csinálják a maguk dolgát, a mi dolgunkat. Támogassuk hát őket a kapitalisták ellen és lobbantsuk lángra a világforradalmat. Kell-e igazolnunk a világ munkásosztályának reményeit? Kell-e teljesítenünk az irányában vállalt kötelezettségeket? Igen, kell, ha nem akarunk végérvényesen szégyent vallani.

Ezek belső és nemzetközi kötelezettségeink.

Látnivaló, hogy ezek a kötelezettségek parancsolóan követelik a fejlődés bolsevik lendületét.

Nem mondom, hogy ezekben az években semmit sem tettünk a gazdaság vezetése tekintetében. Tettünk egyetmást, sőt igen sokat. A háborúelőttihez képest kétszeresére emeltük az ipar termelését. Megteremtettük a világ legnagyobb üzemű mezőgazdasági termelését. De még többet tehettünk volna, ha ez alatt az idő alatt igyekeztünk volna igazában elsajátítani a termelés ismeretét, a termelés technikáját, pénzügyi és gazdasági kérdéseit.

Legfeljebb tíz év alatt kell befutnunk azt a távolságot, amellyel elmaradtunk a kapitalizmus vezető országai mögött. Ennek elérésére megvan minden „objektív" lehetőségünk. Csak a hozzáértés hiányzik ennek a lehetőségnek igazi kihasználásához. Ez pedig tőlünk függ. *Kizárólag* tőlünk! Itt az ideje, hogy megtanuljuk, hogyan kell ezt a lehetőséget kihasználni. Itt az ideje, hogy véget vessünk a termelésbe

való benemavatkozás rothadt álláspontjának. Itt az ideje, hogy elsajátítsunk egy más, új, a jelen periódusnak megfelelő álláspontot: azt, hogy mindenbe be kell avatkozni. Ha gyárigazgató vagy — avatkozz be minden ügybe, hatolj be mindenbe, semmit figyelmen kívül ne hagyj, tanulj és egyre tanulj. A bolsevikoknak el kell sajátítaniok a technikát. Itt az ideje, hogy a bolsevikok maguk specialistákká váljanak. Az újjáépítés időszakában minden a technikától függ. És az a gazdasági vezető, aki nem óhajtja a technikát tanulmányozni, a technikát elsajátítani — paprikajancsi, de nem gazdasági vezető.

Mondják, hogy nehéz a technikát elsajátítani. Nem igaz! Nincs az a vár, melyet a bolsevikok ne tudnának bevenni. Megoldottuk a legnehezebb feladatok egész sorát. Megdöntöttük a kapitalizmust. Megragadtuk a hatalmat. Felépítettük a nagyüzemű szocialista ipart. A középparasztot a szocializmus útjára térítettük. Az építés szempontjából a legfontosabbat már megtettük. Kevés maradt hátra: megtanulni a technikát, elsajátítani a tudományt. S ha ezt megtesszük, olyan ütemben fogunk haladni, amilyenről ma álmodni sem merünk. És meg is tesszük ezt, ha igazán akarjuk!

ÚJ HELYZET — ÚJ FELADATOK A GAZDASÁGI ÉPITŐMUNKÁBAN

BESZÉD A GAZDASÁGI VEZETŐK ÉRTEKEZLETÉN 1931 JÚNIUS 23-ÁN

Elvtársak! Az értekezlet anyagából látható, hogy iparunk az előirányzott tervek megvalósítása szempontjából meglehetősen tarka képet mutat. Vannak iparágak, amelyek az elmúlt öt hónapban a tavalyi évhez viszonyítva 40—50 százalékos növekedést értek el. Vannak iparágak, ahol a növekedés nem nagyobb 20—30 százaléknál. Végül vannak egyes iparágak, amelyeknél a növekedés csak minimális, nem nagyobb 6—10 százaléknál, vagy még annyi sem. Az utóbbiak közé kell sorolnunk a szénipart és a vasipart. A kép, mint látható, tarka.

Mi e tarkaság magyarázata? Mi az oka annak, hogy egyes iparágaink elmaradnak? Mi az oka annak, hogy egyes iparágaink mindössze 20—25 százalékos növekedést érnek el, a szénipar meg a vas- és acélgyártás pedig még kisebbet, úgyhogy a többi iparág mögött kullog?

Oka ennek az, hogy az utóbbi időben az ipar fejlődésének feltételei gyökeresen megváltoztak, új helyzet állt elő, mely a vezetésnek új módszereit követeli meg, egyes gazdasági funkcionáriusaink azonban, ahelyett, hogy munkájuk módszereit megváltoztatnák, továbbra is a régi módon folytatják munkájukat. A dolog veleje tehát az, hogy az ipar fejlődésének új feltételei újfajtájú munkát követelnek meg, egyes gazdasági funkcionáriusaink azonban ezt nem értik, nem látják, hogy ma másképp kell vezetni, mint eddig.

Ez az oka egyes iparágaink elmaradásának.

Melyek iparunk fejlődésének ezek az új feltételei? Honnan bukkantak elő?

Ilyen új feltétel van legalább is hat.

Vegyük sorra ezeket a feltételeket.

I

A MUNKAERŐ

Mindenekelőtt arról van szó, hogy az iparvállalatokat el kell látni *munkaerővel*. Azelőtt a munkások rendszerint maguk mentek a gyárakba, úgyhogy ezen a téren, hogy úgy mondjuk, a dolog magától ment. Ez annak volt a következménye, hogy volt munkanélküliség, a falun rétegeződés ment végbe, nyomor uralkodott, az embereket az éhség veszedelme fenyegette, az kergette őket a faluból a városba. Emlékeznek a kifejezésre: „A muzsik menekülése a faluból a városba"? Mi késztette a parasztot, hogy a faluból a városba meneküljön? Az éhség veszedelme, a munkanélküliség, az a körülmény, hogy a falu mostoha volt a paraszthoz, úgyhogy a paraszt szívesen menekült akár a pokolba is, csakhogy valamilyen munkát kapjon.

Ez, vagy majdnem ez volt nálunk a helyzet a közelmultban.

Mondhatjuk-e, hogy ma pontosan ugyanez nálunk a helyzet? Nem, ezt nem lehet mondani. Ellenkezőleg, a helyzet most gyökeresen megváltozott. És éppen azért, mert a helyzet megváltozott, a munkaerő nálunk többé nem megy magától az üzemekbe. De hát mi változott meg tulajdonképpen ez alatt az idő alatt? Először, megszüntettük a munkanélküliséget, vagyis megsemmisítettük azt az erőt, amely nyomást gyakorolt a „munkapiacra". Másodszor, radikálisan megszüntettük a falu rétegekre tagozódását — vagyis megszüntettük azt a tömegnyomort, mely a parasztot

a faluból a városba kergette. Végül, a traktorok és mezőgazdasági gépek tízezreivel láttuk el a falut, megsemmisítettük a kulákot, kolhozokat szerveztünk és megadtuk a parasztnak a lehetőséget arra, hogy emberi módon éljen és dolgozzon. Ma már nem lehet azt mondani, hogy a falu mostohája a parasztnak. És éppen ezért, mert a falu nem mostoha többé, a paraszt nem egykönnyen válik meg a falujától; s híre-hamva se maradt nálunk sem a „muzsik menekülésének a faluból a városba", sem a munkaerő magától való özönlésének.

Amint látjuk, ma teljesen új helyzettel és az iparvállalatok munkaerő-ellátása szempontjából új viszonyokkal van dolgunk.

Mi következik ebből?

Ebből, először, az következik, hogy nem számíthatunk többé arra, hogy a munkaerő csak úgy magától özönlik hozzánk. Ez azt jelenti, hogy a dolgoknak szabad folyást engedő „politikáról" át kell térnünk arra a politikára, mely az ipar számára a munkásokat *szervezett úton* toborozza. Ennek viszont csak egy útja van — a gazdasági szervezeteknek szerződést kell kötniök a kolhozokkal és kolhozparasztokkal. Önök tudják, hogy egyes gazdasági szervezetek és kolhozok már csakugyan rátértek erre az útra s a tapasztalat megmutatta, hogy az ilyen szerződések kötése komoly eredményeket hoz a kolhozok számára és az ipari üzemek számára is.

Ebből, másodszor, az következik, hogy haladéktalanul át kell térnünk a legnehezebb munkafolyamatok *mechanizálására*, a leggyorsabb ütemben és mindenütt (az erdőipar, az építkezés, a szénipar, a vasúti be- és kirakodás, a szállításügy, a vasgyártás stb. terén). Ez persze nem jelenti azt, hogy a kézi munkát sutba kell dobni. Ellenkezőleg, a kézi munka a termelésben még sokáig komoly szerepet fog játszani. De ez azt jelenti, hogy a munkafolyamatok mechanizálása az a szá-

munkra *új* és *döntő* erő, mely nélkül az előirányzott ütemet és a termelés új méreteit betartanunk lehetetlen.

Szép számmal vannak még olyan gazdasági funkcionáriusaink, akik „nem hisznek" sem a mechanizálásban, sem a kolhozokkal kötött szerződésekben. Ezek azok a funkcionáriusok, akik nem értik az új helyzetet, nem akarnak új módszerekkel dolgozni és visszasóhajtozzák a „régi jó időket", amikor a munkaerő még „magától jött" az üzemekbe. Mondanunk sem kell, hogy az ilyen funkcionáriusok olyan messze vannak a gazdasági építőmunkának azoktól az új feladataitól, melyeket az új helyzet ró ránk, mint az ég a földtől. Ezek az emberek nyilvánvalóan azt hiszik, hogy a munkaerő körüli nehézségek véletlen jelenségek, hogy a munkaerőhiány majd csak úgy magától eltűnik, hogy úgy mondjam, a dolgok szabad folyása során. Ez, elvtársak, tévedés. A munkaerő körüli nehézségek nem tűnhetnek el csak úgy maguktól. Eltűnésük csak saját erőfeszítésünk eredménye lehet.

Tehát: *szervezett úton toborozni a munkaerőt a kolhozokkal kotendő szerződések segítségével és mechanizálni a munkát* — ez a feladat.

Igy vagyunk iparunk fejlődésének első új feltételével. Térjünk át a második feltétel kérdésére.

II

A MUNKABÉR

Az imént arról szóltam, hogy a munkásokat iparvállalataink számára szervezetten kell toboroznunk. De a munkások toborzásával még nem tettünk meg mindent. Ahhoz, hogy üzemeink számára a munkaerőt biztosítsuk, el kell érnünk azt, hogy a munkásokat az iparágakhoz kössük és az egyes iparvállalatok munkásállományát többé-kevésbbé állandó-

sítsuk. Aligha szorul bizonyításra, hogy ha a munkásállomány nem állandó, ha nem olyan munkásokból áll, akik a termelés technikáját többé-kevésbbé már elsajátították és az új gépekhez hozzászoktak — lehetetlen előrehaladnunk, lehetetlen a termelési terveket megvalósítanunk. Ellenkező esetben a munkásokat minden alkalommal újra kellene betanítanunk, az idő felét betanításukra kellene fordítanunk, ahelyett, hogy ezt az időt a termelés számára használnánk ki. No és hogy áll ma nálunk a helyzet a valóságban? Mondhatjuk-e azt, hogy nálunk a munkásállomány az uzemekben tobbé-kevésbbé állandó? Nem, sajnos, ezt nem mondhatjuk. Ellenkezőleg, az uzemekben nálunk még mindig megvan a munkaerő úgynevezett *hullámzása*. Tovább megyek : egész sor uzemben a munkaerő hullámzása nemcsak, hogy nincsen eltűnőben, hanem ellenkezőleg : nő és fokozódik. Mindenesetre, kevés olyan iparvállalatot találunk, melynek munkásállománya ne változnék félévenként, sőt esetleg negyedévenként, legalább 30—40 százalékban.

Azelőtt, az ipar helyreállításának időszakában, mikor technikai felszerelésunk nem volt bonyolult, a termelés méretei pedig nem voltak nagyok — úgy-ahogy még „tűrni" lehetett a munkaerő úgynevezett hullámzását. Ma — más a helyzet. Ma a helyzet gyökeresen megváltozott. Ma, a szélesen kibontakozó ujjáalakítás időszakában, amikor a termelés gigászi méreteket öltött, technikai felszerelésunk pedig a végletekig bonyolult lett — a munkaerő hullámzása a termelésnek valóságos csapásává lett, amely dezorganizálja uzemeinket. Tovább „tűrni" a munkaerő hullámzását, ez annyit jelent, mint iparunkat tönkretenni, a termelési tervek megvalósítását lehetetlenné tenni, aláásni annak lehetőségét, hogy a termelés minőségét megjavítsuk.

Mi az oka a munkaerő hullámzásának ?

A munkabér helytelen rendszere, a fizetési tarifák rendszerének helytelensége, a „baloldalias" egyenlősdi a munka-

bérek terén. A vállalatok egész sorában a fizetési tarifák úgy vannak nálunk megállapítva, hogy a különbség szakmunka és nem-szakképzett munka, nehéz és könnyű munka között majdnem teljesen eltűnik. Az egyenlősdi odavezet, hogy a tanulatlan munkás nincs érdekelve abban, hogy szakmunkás váljék belőle és ilymódon meg van fosztva az előrehaladás perspektívájától, és emiatt az üzemben „nyaralónak" érzi magát, aki csak ideiglenesen dolgozik, csak azért, hogy „keressen egy kis pénzt" és aztán továbbálljon „szerencsét próbálni" valahová máshova. Az egyenlősdi odavezet, hogy a képzett munkás kénytelen egyik üzemből a másikba átmenni mindaddig, amíg végre olyan üzemre nem akad, ahol kellőképpen tudják értékelni a képzett munkást.

Ez az oka az üzemből üzembe való „általános vándorlásnak", a munkaerő hullámzásának.

Ahhoz, hogy ezt a bajt kiküszöböljük, meg kell szüntetnünk az egyenlősdit és el kell vetni az elavult tarifarendszert. Ahhoz, hogy ezt a bajt kiküszöböljük, olyan tarifarendszert kell megszerveznünk, amely számol a nem-szakképzett munka és a szakmunka, a nehéz és a könnyű munka közti különbséggel. Nem szabad tűrnünk, hogy a vasiparban egy képzett vasmunkás ugyanannyi fizetést kapjon, mint az, aki a padlót söpri. Nem szabad tűrnünk, hogy a vasútnál a mozdonyvezető ugyanannyit keressen, mint az írnok. Marx és Lenin azt mondják, hogy a szakmunka és nem-szakképzett munka közti különbség még a szocializmusban is meglesz, még az osztályok megszüntetése után is, hogy ennek a különbségnek csak a kommunizmusban kell eltűnnie és hogy ennek következtében a „munkabért" még a szocializmusban is a munka arányában, nem pedig a szükségletek arányában kell fizetni. Egyenlősdit játszó gazdasági és szakszervezeti funkcionáriusaink azonban ezzel nem értenek egyet, ők feltételezik, hogy ez a különbség a mi szovjetrendszerünkben már eltűnt. Kinek van igaza: Marxnak és Leninnek, vagy az egyenlő-

sítőknek? Fel kell tételeznünk, hogy Marxnak és Leninnek van igaza. Ebből azonban az következik, hogy aki ma a tarifarendszert az egyenlősdi „elveire" építi fel, számításon kívül hagyva a szakmunka és nem-szakképzett munka közti különbséget, az szakít a marxizmussal, szakít a leninizmussal.

Minden iparágnak, minden iparvállalatnak, minden műhelynek megvan a maga, többé-kevésbbé szakképzett munkásokból álló vezető csoportja. Mindenekelőtt és főképpen ezeket a vezető csoportokat kell lekötnünk a termelésben, ha valóban biztosítani akarjuk az üzemek munkásállományának állandóságát. Ők, ezek a vezető munkáscsoportok alkotják a termelés fő láncszemét. Ezeket a munkásokat a vállalat számára, a műhely számára lekötni — annyit jelent, mint lekötni az egész munkásállományt, alapjában megakadályozni a munkaerő hullámzását. De hogyan köthetjük le őket a vállalat számára? Lekötni őket csakis úgy lehet, ha előléptetjük őket, ha emeljük munkabérük színvonalát, ha olyan munkabérrendszert vezetünk be, amely megadja a munkás képzettségének azt, ami annak jár. És mit jelent az, hogy elő kell léptetni a munkásokat és fel kell emelni munkabérük színvonalát? Ez, minden mástól eltekintve, azt jelenti, hogy perspektívát kell nyitnunk a nem-szakképzett munkások számára, sarkallnunk kell őket arra, hogy előre menjenek, hogy felküzdjék magukat a szakmunkások sorába. Önök tudják, hogy nekünk ma a szakmunkások százezreire és millióira van szükségünk. De ahhoz, hogy szakmunkásokat teremtsünk, ösztökélnünk kell a tanulatlan munkásokat, perspektívát kell nyitnunk nekik az előrehaladásra, az emelkedésre. És mennél bátrabban térünk rá erre az útra, annál jobb, mert ez a legfőbb eszköz a munkaerő hullámzásának megszüntetésére. Takarékoskodni ezen a téren azt jelenti, hogy bűnt követünk el, hogy szocialista iparunk érdekei ellen cselekszünk.

De ez még nem minden.

Ahhoz, hogy a munkásokat a vállalat számára lekössük,

szükség van még a munkások ellátásának és lakásviszonyainak további megjavítására is. Tagadhatatlan, hogy a lakásépítés és a munkások ellátása terén az utóbbi évek alatt nem keveset tettünk. De az, amit eddig tettünk, egyáltalán nem elég még ahhoz, hogy a munkások gyorsan növekvő szükségleteit kielégítsük. Nem szabad arra hivatkozni, hogy azelőtt kevesebb lakás volt, mint ma s hogy ennek következtében megelégedhetünk a már elért eredményekkel. S arra sem szabad hivatkozni, hogy azelőtt a munkások ellátása sokkal rosszabb volt, mint ma, s hogy ennek következtében megelégedhetünk a fennálló helyzettel. Csak rothadt és keresztül-kasul megzápult emberek vigasztalhatják magukat a multra való hivatkozással. Nem a multból kell kiindulni, hanem a munkások jelenlegi növekvő szükségleteiből. Meg kell érteni, hogy a munkások életviszonyai nálunk gyökeresen megváltoztak. Ma a munkás nem az, aki azelőtt volt. A mai munkás, a mi szovjet munkásunk, úgy akar élni, hogy minden anyagi és kulturális szükségletét kielégíthesse, az élelemmel való ellátás terén is, a lakás terén is, kulturális és minden egyéb különféle szükségletének biztosítása terén is. Neki joga van erre, mi pedig kötelesek vagyunk biztosítani számára ezeket a feltételeket. Igaz, a mi munkásunk nem szenved a munkanélküliségtől, szabad a kapitalizmus jármától, nem rabszolga többé, hanem a maga gazdája. De ez még kevés. A mi munkásunk összes anyagi és kulturális szükségleteinek biztosítását követeli és mi kötelesek vagyunk teljesíteni ezt a követelést. Ne felejtsük el, hogy mi magunk is bizonyos követelésekkel lépünk fel ma a munkássággal szemben — munkafegyelmet követelünk tőle, megfeszített munkát, részvételt a munkaversenyben, rohammunkát. Ne felejtsük el, hogy a munkások óriási többsége nagy lelkesedéssel fogadta a Szovjethatalomnak ezeket a követeléseit és hősiesen teljesíti azokat. Ezért ne csodálkozzanak, ha a munkások, akik a Szovjethatalom követeléseit megvalósítják, a maguk részéről szintén követelik

a Szovjethatalomtól, hogy az is teljesítse kötelezettségeit a munkások anyagi és kulturális helyzetének megjavítása terén.

Tehát: *megszüntetni a munkaerő hullámzását, megszüntetni az egyenlősdit, helyesen szervezni meg a munkabérek ügyét, javítani a munkások mindennapi életviszonyait* — ez a feladat.

Igy vagyunk iparunk fejlődésének második új feltételével.

Térjünk át a harmadik feltétel kérdésére.

III

A MUNKA MEGSZERVEZÉSE

Fentebb annak szükségességéről beszéltem, hogy a munkaerő hullámzását meg kell szüntetnünk s a munkásokat le kell kötnünk az iparvállalatok számára. De a munkások lekötésével a dolog még nincs elintézve. Nem elég elérni azt, hogy a hullámzás megszűnjék. A munkások számára még olyan munkaviszonyokat is kell teremteni, amelyek megadják nekik a lehetőséget arra, hogy eredményesen dolgozzanak, emeljék a munka termelékenységét, javítsák a termelés minőségét. A munkát tehát az üzemekben úgy kell megszervezni, hogy termelékenysége hónapról-hónapra, évnegyedről-évnegyedre emelkedjék.

Mondhatjuk-e azt, hogy a munka tényleges szervezettsége üzemeinkben jelenleg megfelel a termelés korszerű követelményeinek? Ezt, sajnos, nem mondhatjuk. Mindenesetre egész sor olyan üzemünk van még, ahol a munka megszervezése terén nagyon rossz a helyzet, ahol a munkában rend és összhang helyett rendetlenség és zűrzavar honol, ahol a munkáért való felelősség helyett teljes felelőtlenség és *az egyéni felelősség hiánya* uralkodik.

Mi ez: az egyéni felelősség hiánya? Az egyéni felelősség hiánya az, amikor az emberek egyáltalán nem éreznek

felelősséget a rájuk bízott munkáért, nem éreznek felelősséget a gépekért, munkapadokért, munkaszerszámokért. Érthető, hogy ha hiányzik az egyéni felelősség, akkor szó sem lehet a munka termelékenységének némileg is komoly emelkedéséről, a termelés minőségének javításáról, a gépek, munkapadok, szerszámok kíméletes kezeléséről. Önök tudják, hogy mire vezetett az egyéni felelősség hiánya a vasútnál. Ugyanolyan eredményekre vezet az iparban is. A vasúton megszüntettük az egyéni felelősség hiányát és megjavítottuk a vasút munkáját. Ugyanezt kell tennünk az iparban is, hogy munkáját magasabb színvonalra emeljük.

Azelőtt valahogy még csak „meglehettünk" a munkának azzal a helytelen szervezésével, amely békén megfér az egyéni felelősség hiányával és annak hiányával, hogy minden ember bizonyos meghatározott konkrét munkáért viselje a felelősséget. Ma a dolog másként áll. Ma a helyzet egészen más. Ma, amikor a termelés roppant méreteket ölt és üzemóriásaink vannak, az egyéni felelősség hiánya olyan ostora az iparnak, amely összes termelési és szervezeti eredményeinket az üzemekben veszéllyel fenyegeti.

Hogyan verhetett gyökeret üzemeink egész sorában az egyéni felelősség hiánya? Úgy hatolt be üzemeinkbe, mint a megszakítatlan* munkahét törvénytelen kísérője. Helytelen volna azt mondani, hogy a megszakítatlan munkahét okvetlenül magával vonja a termelésben az egyéni felelősség hiányát. A munka helyes megszervezése mellett, annak megszervezése mellett, hogy minden ember meghatározott munkáért feleljen, olyan rendszer mellett, mely az egyes gépekhez és munkapadokhoz meghatározott munkáscsopor-

---

* *Megszakítatlan munkahét* — a munkaidő olyan beosztása, melynek alapján az üzemek (és hivatalok) mindennap, munkaszünet nélkül, dolgoznak; a munkások és alkalmazottak, különböző sorrend szerint, minden ötödik napon kapnak pihenőt. Ez a rendszer azóta feleslegessé vált, megszünt; ma — kevés kivétellel — a dolgozók közös heti munkaszüneti napja a vasárnap. — *Szerk.*

tokat kot le, a váltásoknak olyan módon való helyes megszervezése mellett, hogy egyik csoport se legyen rosszabb a másiknál minőség és képzettség tekintetében — ilyen feltételek mellett a megszakítatlan munkahét a munka termelékenységének óriási növekedéséhez, a munka minőségének javításához, az egyéni felelősség hiányának kiirtásához vezet. Igy áll a dolog például a vasútnál, ahol ma megvan a megszakítatlan munkahét, az egyéni felelősség hiánya ellenben nincs meg többé. Mondhatjuk-e azt, hogy iparvállalatainkban ugyanilyen kedvező a helyzet a megszakítatlan munkahét tekintetében? Ezt, sajnos, nem mondhatjuk. A dolog úgy áll, hogy egész sor uzemben túlságosan sietve tértek át a megszakítatlan munkahétre, anélkul hogy gondoskodtak volna a megfelelő előfeltételekről, anélkül hogy kellőkép megszervezték volna a váltásokat úgy, hogy azok minőség és képzettség szempontjából többé-kevésbbé egyenlő értékűek legyenek, anélkül hogy megszervezték volna minden egyes embernek felelősségét valamely meghatározott konkrét munkáért. Ez pedig arra vezetett, hogy a megszakítatlan munkahétből, melyet az ösztönösségnek szolgáltattak ki, az egyéni felelősség hiánya lett. Ennek eredményeképpen egész sor üzemünkben a papíron, szóban megszakítatlan munkahét van, nem-papíron pedig, a valóságban — az egyéni felelősség hiánya. Az eredmény — a munkáért való felelősségérzet hiánya, a gépek nemtörődöm kezelése, a munkapadok tömeges megrongálása, a munka termelékenységének emelése iránti közöny. Nem hiába mondják a munkások: „mi emelnénk a munka termelékenységét és javítanánk a dolgok állását, de ki becsüli meg a munkánkat, mikor senki sem felel semmiért?"

Ebből következik, hogy egyes elvtársaink egyes helyeken elsiették a megszakítatlan munkahét bevezetését és elsietve a dolgot, eltorzították a megszakítatlan munkahetet, abból az egyéni felelősség hiányát csinálták. Annak, hogy ezt a

helyzetet megszüntessük és az egyéni felelősség hiányát kiküszöböljük, két útja van. Vagy meg kell változtatni a megszakítatlan munkahét alkalmazásának feltételeit, úgy, hogy ne váljék a megszakítatlan munkahétből a személyes felelősség hiánya — arra a mintára, ahogy azt a vasútnál csinálták. Vagy pedig — ott, ahol ma az ilyen kísérlet számára nem kedvezőek a viszonyok — félre kell dobni a csak papíron létező megszakítatlan munkahetet és ideiglenesen át kell térni a hatnapos megszakított munkahétre, úgy, ahogy azt nemrégiben a sztálingrádi traktorgyárban tették és elő kell készíteni annak előfeltételeit, hogy később majd vissza lehessen térni az igazi, nem papiroson létező megszakítatlan munkahétre, a megszakítatlan munkahétre az egyéni felelősség hiánya nélkül.

Más kivezető út nincs.

Kétségtelen, hogy gazdasági funkcionáriusaink mindezt elég jól értik. De mégis hallgatnak. Miért? Nyilván azért, mert félnek az igazságtól. De mióta félnek a bolsevikok az igazságtól? Hát talán nem igaz, hogy a megszakítatlan munkahétből egész sor üzemben az egyéni felelősség hiánya lett, hogy a megszakítatlan munkahetet ilymódon a végletekig eltorzították? Kérdezem, kinek kell az ilyen megszakítatlan munkahét? Ki meri azt mondani, hogy az ilyen papíron létező és eltorzított megszakítatlan munkahét fenntartásának érdekei előbbrevalók, mint a munka helyes megszervezésének érdekei, mint a valóságos megszakítatlan munkahét érdekei, mint szocialista iparunk érdekei? Nem világos-e, hogy mennél hamarabb temetjük el a papíron létező megszakítatlan munkahetet, annál hamarább érjük el a valóságos, nemcsak papíron létező megszakítatlan munkahét megszervezését?

Egyes elvtársak azt hiszik, hogy az egyéni felelősség hiányát ki lehet küszöbölni ráolvasásokkal, hangos szónoklatokkal. Mindenesetre ismerek egész sor olyan gazdasági

funkcionáriust, akik az egyéni felelősség hiánya elleni harcukban arra szorítkoznak, hogy a gyűléseken felszólalva hangosan átkozódnak az egyéni felelősség hiánya ellen, nyilván azt tételezve fel, hogy az ilyen beszédek után az egyéni felelősség hiánya majd magától eltűnik, hogy úgy mondjuk, a dolgok szabad folyása során. Ezek az elvtársak súlyosan tévednek, ha azt hiszik, hogy az egyéni felelősség hiányát ki lehet kuszobolni a gyakorlatból beszédekkel és ráolvasásokkal. Nem, elvtársak, az egyeni felelősség hiánya magától sohasem fog eltűnni. Csak nekunk magunknak lehet és kell azt megsemmisítenunk, mert mi vagyunk a hatalmon, mi és ti, mi felelunk mindenért, tobbek kozt az egyéni felelősség hiányáért is. Azt hiszem, hogy sokkal jobb lenne, ha gazdasági vezetőembereink, ahelyett, hogy szónoklatokkal és ráolvasásokkal foglalkoznának, ott ulnének egy-két hónapig, mondjuk, a bányában vagy a gyárban, kitanulmányoznák a munkaszervezés ugyének minden részletét és „apróságát", ott a helyszinen, a valóságban semmisítenék meg az egyéni felelősség hiányát, aztán annak az adott uzemnek a tapasztalatait átvinnék a tobbi uzemekbe is. Ez sokkal jobb lenne. Ez lenne aztán az igazi harc az egyéni felelősség hiánya ellen, harc a munka helyes, bolsevik megszervezéséért, harc az erők helyes elosztásáért az uzemeken belul.

Tehát: *megszuntetni az egyéni felelősség hiányát, megjavitani a munka megszervezését, helyesen osztani el az erőket az uzemen belul* — ez a feladat.

Igy vagyunk iparunk fejlődésének harmadik új feltételével.

Térjunk át a negyedik feltétel kérdésére.

IV

A MUNKÁSOSZTÁLY ÜZEMI MŰSZAKI ÉRTELMISÉGÉNEK KÉRDÉSE

Megváltozott a helyzet az ipar parancsnoki állománya szempontjából is általában és a mérnöki és technikusi személyzet szempontjából különösen.

Azelőtt a dolog nálunk úgy állt, hogy egész iparunk fő forrása az ukrajnai szén- és fémtelep volt. Ukrajna látta el fémekkel minden iparvidékunket, a Délvidéket is, Moszkvát és Leningrádot is. Ugyancsak Ukrajna látta el szénnel a Szovjetunió főbb üzemeit. Itt kikapcsolom az Urált, mert annak szerepe a Donyec-medencével összehasonlítva jelentéktelen volt. Ennek megfelelően az ipari vezetőemberek állománya nálunk főleg három környéken alakult ki: a Délvidéken, a moszkvai és a leningrádi iparvidéken. Érthető, hogy a dolgok ilyen állása mellett, így vagy amúgy, beérhettük a mérnöki és technikusi erőknek azzal a minimumával, amelynél többel országunk akkor nem is rendelkezhetett.

Igy állt a dolog a közelmultban.

Ma azonban a helyzet egészen más. Ma már, azt hiszem, teljesen világos, hogy, ha a fejlődés jelenlegi ütemét és a termelés gigászi méreteit továbbra is meg akarjuk tartani, nem elégedhetünk meg többé az egyetlen ukrajnai szén-, vas- és fémbázissal. Önök tudják, hogy az ukrajnai szén és fém nekunk ma már nem elegendő, noha termelésük folytonosan növekedik. Tudják, hogy ennek folytán kénytelenek vagyunk új szén-, vas- és fémbázist teremteni keleten — az Uráli és Kuznyec-medencei bázist. Tudják, hogy ennek a bázisnak a létesítésén nem eredménytelenül dolgozunk. De ez még kevés. Tovább kell mennünk és magában Szibériában kell vas- és fémipart létesítenünk, hogy Szibéria növekvő szükségleteit kielégíthessük. És már dolgozunk is létesítésén. Azonkívül új szinesfémipari bázist kell létesítenünk Kazahsztánban,

Turkesztánban. Végül széles méretekben kell kifejlesztenünk a vasútépítést. Ezt a Szovjetunió egészének érdekei diktálják nekünk, a határszéli köztársaságok érdekei és a központ érdekei egyaránt.

Ebből azonban az következik, hogy nem elégedhetünk meg többé a mérnöki és technikusi erőknek és az ipari vezetőemberek állományának azzal a minimumával, mellyel azelőtt valahogy csak megvoltunk. Ebből az következik, hogy a régi műhelyek, amelyekben a mérnöki és technikusi erők kikovácsolódtak, már nem elégségesek, hogy újabb ilyen műhelyek egész hálózatát kell létrehoznunk az Urálban, Szibériában, Közép-Ázsiában. Ha a Szovjetunió szocialista iparosításának programját valóban meg akarjuk valósítani, akkor ma háromszor, ötször annyi mérnöki és technikusi erőt és ipari vezetőembert kell a magunk számára biztosítanunk, mint eddig.

De nekünk nem *akármilyen* vezetőemberek és mérnöki és technikusi erők kellenek. Nekünk *olyan* vezetőemberek, mérnökök és technikusok kellenek, akik meg tudják érteni országunk munkásosztályának politikáját, ezt a politikát magukévá tudják tenni és készek azt lelkiismeretesen megvalósítani. És mit jelent ez ? Ez azt jelenti, hogy országunk a fejlődésnek abba a szakaszába lépett, amikor a *munkásosztálynak meg kell teremtenie a maga számára a saját technikai értelmiségét,* amely meg tudja védelmezni a termelésben a munkásosztály, mint uralkodó osztály érdekeit.

Egyetlen uralkodó osztály sem lehetett meg a saját értelmisége nélkül. Semmi alapunk sincs kételkedni abban, hogy a Szovjetunió munkásosztálya sem lehet meg a saját műszaki értelmisége nélkül.

A Szovjethatalom számbavette ezt a körülményt s a közgazdaság minden ágában megnyitotta a főiskolák kapuit a munkásosztály fiai számára. Önök tudják, hogy a főiskolákban ma a munkás- és parasztifjúság tízezrei tanulnak. Míg azelőtt,

a kapitalista rendszerben, a főiskolák az úrigyerekek monopóliuma voltak, addig ma, a szovjet rendszerben, a munkás- és parasztfiatalság a főiskolai hallgatók közt az uralkodó csoport. Kétségtelen, hogy iskoláinkból hamarosan ezrével kapjuk az új mérnököket és technikusokat, iparunk új vezetőembereit.

Ez azonban a dolognak csak egyik oldala. A dolog másik oldala, hogy a munkásosztály mérnöki és technikusi értelmisége nemcsak a főiskolát végzettekből fog kialakulni, hanem üzemeink gyakorlati munkásaiból is, képzett munkásainkból, a munkásosztálynak a gyárakban, bányákban dolgozó kulturált elemeiből. A szocialista verseny kezdeményezői, a rohambrigádok vezetői, a munkalendület gyakorlati serkentői, a munka szervezői az építőmunka egyik vagy másik frontján — ez a munkásosztálynak az az új rétege, mely a főiskolát végzett elvtársakkal együtt a munkásosztály értelmiségének, iparunk vezetőrétegének magvát kell hogy alkossa. A feladat az, hogy ne szorítsuk háttérbe ezeket a kezdeményező elvtársakat, merészebben léptessük őket elő vezető állásokba, adjunk nekik lehetőséget arra, hogy szervezőképességüket kifejtsék, hogy tudásukat gyarapítsák s teremtsük meg számukra a szükséges feltételeket, nem sajnálva erre a pénzt.

Ezek között az elvtársak között nem kevés a pártonkívüli. De ez nem lehet akadálya annak, hogy merészebben léptessük őket elő vezető állásokba. Ellenkezőleg, éppen ezekre a pártonkívüli elvtársakra kell különös figyelmet fordítanunk, őket kell vezető állásokba előléptetnünk, hogy a valóságban győződjenek meg arról, hogy a párt tudja értékelni a tehetséges és nagyképességű munkaerőket. Egyes elvtársak azt gondolják, hogy a vezető állásokba gyárainkban csakis pártbeli elvtársakat lehet előléptetni. Ezen az alapon nem ritkán háttérbe szorítják a tehetséges és kezdeményező pártonkívüli elvtársakat, az első sorba a párttagokat állítva, még ha azok kevésbbé tehetségesek és kevésbbé kezdeményezők is. Mondanom sem kell, hogy nincs ostobább és reakciósabb az

ilyen tisztesség ne essék szólván „politikánál". Aligha szorul bizonyításra, hogy ezzel a „politikával" csak ronthatják a párt hitelét és csak elriaszthatják a párttól a pártonkívüli munkásokat. A mi politikánk egyáltalán nem az, hogy a pártból zárt kasztot csináljunk. A mi politikánk az, hogy a pártbeli és pártonkívüli munkások között a „kölcsönös bizalom" légköre, a „kölcsönös ellenőrzés" légköre uralkodjék. *(Lenin.)* Pártunknak, többek között, éppen azért van olyan erős befolyása a munkásosztályra, mert ezt a politikát folytatja.

Tehát: *elérni azt, hogy a Szovjetunió munkásosztályának meglegyen a maga saját üzemi műszaki értelmisége* — ez a feladat.

Igy vagyunk iparunk fejlődésének negyedik új feltételével.

Térjünk át az ötödik feltétel kérdésére.

V

FORDULAT JELEI A RÉGI ÜZEMI MŰSZAKI ÉRTELMISÉG SORAIBAN

Másképpen áll ma a régi, polgári üzemi műszaki értelmiséghez való viszonyunk kérdése is.

Két évvel ezelőtt úgy állt nálunk a dolog, hogy a régi műszaki értelmiség legképzettebb része a kártevés betegségével volt megmételyezve. Sőt mi több: a kártevés akkor bizonyos sajátszerű divat volt. Egyesek kártevéssel foglalkoztak, mások fedezték a kártevőket, ismét mások mosták kezeiket és semlegesek voltak, míg mások ingadoztak a Szovjethatalom és a kártevők között. A régi műszaki értelmiség többsége, természetesen, tovább is többé-kevésbbé tisztességesen folytatta munkáját. Itt azonban nem a többségről van szó, hanem a műszaki értelmiség legképzettebb részéről.

Mi hozta létre és mi táplálta a kártevő mozgalmat? Az

osztályharc kiéleződése a Szovjetunióban, a Szovjethatalom támadó politikája a falu és a város kapitalista elemei ellen, ez utóbbiak ellenállása a Szovjethatalom politikájával szemben, a nemzetközi helyzet bonyolult volta, a kolhozok és szovhozok szervezésének nehézségei. Míg a kártevők harcias részének aktivitását a kapitalista országok imperialistáinak intervenciós tervei és az itthoni gabonanehézségek fokozták, addig a régi műszaki értelmiség másik részének az aktív kártevők oldalára való hajladozását növelték a trockista-mensevik fecsegők divatos frázisai arról, hogy a „kolhozokból és szovhozokból úgysem lesz semmi", hogy „a Szovjethatalom úgyis elfajulóban van és hamarosan meg fog dőlni", hogy „a bolsevikok maguk segítik elő politikájukkal az intervenciót" és így tovább, és így tovább. Azonkívül, ha még egyes régi bolsevikok is — a jobboldali elhajlók közül — nem állták meg a helyüket a „ragály szelével" szemben és elhajladoztak ebben az időszakban a párttól, akkor nincs okunk csodálkozni azon, hogy a régi technikai értelmiség bizonyos része, amely sohasem szippantott fel semmiféle bolsevizmust, isten segítségével szintén ingadozott.

Érthető, hogy a dolgok ilyetén állása mellett a Szovjethatalom csak egyféle politikát folytathatott a régi műszaki értelmiséggel szemben : az aktív kártevők *megsemmisítésének*, a semlegesek *rétegekre bontásának* és a lojális elemek *megnyerésének* politikáját.

Igy állt a dolog — két évvel ezelőtt.

Lehet-e azt mondani, hogy ma ugyanez nálunk a helyzet? Nem, ezt nem lehet mondani. Ellenkezőleg, ma nálunk teljesen új helyzet állott be. Először is tönkrevertük és sikeresen küszöböljük ki a város és a falu kapitalista elemeit. Ez természetesen nem okozhat örömet a régi értelmiségnek. Nagyon valószínű, hogy a régimódi értelmiségiek még mindig részvétüket fejezik ki tönkrevert barátaiknak. De nem igen fordul elő, hogy együttérzők — és még kevésbbé a semlegesek és

ingadozók — önként beleegyeznének abba, hogy aktív barátaik sorsában osztozzanak azután, hogy ez utóbbiak oly kegyetlen és jóvátehetetlen vereséget szenvedtek. Továbbá kiküszöböltük a gabonanehézségeket és nemcsak hogy kikuszöböltük, hanem olyan mennyiségű gabonát viszünk ki külföldre, amennyit még soha ki nem vittünk, mióta a Szovjethatalom fennáll. Elesik tehát az ingadozóknak ez az „érve" is. Továbbá: most már a vak is látja, hogy a kolhozok és szovhozok szervezésének frontján határozottan győzelmet aratunk, rendkívül nagy sikereket érve el. A régi értelmiség „fegyvertárának" legfőbb fegyvere tehát csütörtököt mondott. Ami a burzsoá értelmiség intervenciós reményeit illeti — el kell ismerni, hogy azok, legalább is egyelőre, homokra épített háznak bizonyultak. Hiszen tényleg, már hat éve ígérgetik az intervenciót, de még egyszer se próbálták meg, hogy interveniáljanak. Ideje már elismerni, hogy a mi éleslátású burzsoá értelmiségünket egyszerűen az orránál fogva vezették. Arról már nem is beszélek, hogy maguknak az aktív kártevőknek viselkedése az ismert moszkvai bírósági tárgyaláson kellett, hogy kompromittálja és tényleg kompromittálta is a kártevés eszméjét.

Érthető, hogy ezek az új körülmények nem maradhattak hatás nélkül régi műszaki értelmiségünkre. Az új helyzetnek a régi műszaki értelmiség soraiban új hangulatot kellett teremtenie, s az új helyzet ezt valóban meg is teremtette. Ez a magyarázata tulajdonképpen annak a ténynek, hogy ennek az értelmiségnek egy részénél, amely azelőtt a kártevőkkel érzett együtt, ma a fordulat határozott jelei mutatkoznak a Szovjethatalom javára. Az a tény, hogy nemcsak a régi értelmiségnek ez a rétege, hanem még némely tegnapi kártevő is, a tegnapi kártevők egy tekintélyes része, kezd a gyárak egész sorában a munkásokkal vállvetve dolgozni — ez a tény kétségkívül arról beszél, hogy a fordulat a régi műszaki értelmiségnél már megkezdődött. Ez természetesen nem jelenti

azt, hogy kártevők nálunk többé nincsenek. Nem, ezt nem jelenti. Kártevők vannak és lesznek is mindaddig, amíg osztályok vannak nálunk, amíg kapitalista környezet van. De jelenti azt, hogy mivel a régi műszaki értelmiségnek, mely ezelőtt, így vagy amúgy, a kártevőkkel rokonszenvezett, tekintélyes része ma már arccal a Szovjethatalom felé fordult, — az aktív kártevők már csak kevesen maradtak, elszigetelődtek és kénytelenek lesznek egyelőre mély illegalitásba menni.

Ebből azonban az következik, hogy ennek megfelelően meg kell változnia a régi műszaki értelmiséggel szemben folytatott politikánknak is. Míg a kártevés virágkorában a régi műszaki értelmiséggel szemben folytatott politikánk főleg a megsemmisítés politikája volt, addig most, a fordulat időszakában, mikor az értelmiség áttérőben van a Szovjethatalom oldalára, a vele szemben folytatott politikánk főleg a megnyerés politikája, a róla való gondoskodás politikája kell hogy legyen. Helytelen és nem dialektikus dolog volna az új, megváltozott viszonyok között is tovább folytatni a régi politikát. Ostoba és észszerűtlen dolog volna úgy tekinteni ma a régi iskolához tartozó minden szakembert és mérnököt, mint rajtnemkapott bűnöst és kártevőt. A „szakemberfalás" nálunk mindig káros és szégyenletes jelenségnek számított s annak számít ma is.

Tehát: *megváltoztatni a régi iskolához tartozó mérnöki és technikusi erőkkel szemben alkalmazott bánásmódot, több figyelmet fordítani rájuk és jobban gondoskodni róluk, merészebben vonni be őket a munkába* — ez a feladat.

Igy vagyunk iparunk fejlődésének ötödik új feltételével. Térjünk át az utolsó feltétel kérdésére.

VI

A GAZDASÁGOS SZÁMVETÉSRŐL*

A kép nem lenne teljes, ha nem érintenénk még egy új feltételt. Az ipar számára, az egész gazdaság számára való felhalmozás forrásairól, a felhalmozás ütemének gyorsításáról van szó.

Mi az új és különös iparunk fejlődésében a felhalmozás szempontjából? Az, hogy a felhalmozás régi forrásai kezdenek már elégtelenek lenni az ipar további fejlesztésére. Az, hogy ha valóban meg akarjuk tartani és gyorsítani akarjuk a felhalmozás bolsevik ütemét, akkor a felhalmozás új forrásait kell felfedeznünk s a régieket megerősítenünk.

A kapitalista országok történetéből ismeretes, hogy egyetlen, iparát magasabb színvonalra emelni akaró fiatal állam sem tudott meglenni hosszúlejáratú hitelek és kölcsönök formájában nyujtott külföldi segítség nélkül. Ebből kiindulva, a nyugati országok kapitalistái kereken megtagadták országunktól a hiteleket és kölcsönöket, feltételezve, hogy a hitelek és kölcsönök hiánya minden bizonnyal el fogja vágni országunk iparosításának lehetőségét. A kapitalisták azonban tévedtek. Nem számoltak azzal, hogy országunk, a kapitalista országoktól eltérően, a felhalmozásnak bizonyos különös forrásaival rendelkez k, melyek elégségések arra, hogy iparunkat helyreállítsuk és továbbfejlesszük. S valóban, nemcsak helyreállítottuk iparunkat, nemcsak helyreállítottuk a mezőgazdaságot és a közlekedést, de sikerült már megindítanunk a nehézipar, mezőgazdaság és közlekedés újjáalakításának hatalmas munkáját is. Érthető, hogy ebbe a rubelek tízmilliárdjait kellett befektetnünk. Honnan vettük ezeket a milliárdokat? A könnyűiparból, a mezőgazdaságból, a költségvetési felhalmozásból. Igy ment ez a legutóbbi időkig.

* Oroszul: hozjajsztvennüj raszcsot, összevonva: hozraszcsot. — *Szerk.*

Ma a dolog egészen máskép áll. Míg azelőtt a felhalmozás régi forrásai elégségesek voltak az ipar és a közlekedés újjáalakítására, ma már kezdenek nyilvánvalóan elégtelenek lenni. Ma már nem arról van szó, hogy a régi iparunkat alakítsuk. Arról van szó, hogy új, technikailag jól felszerelt ipart teremtsünk az Urálban, Szibériában, Kazahsztánban. Új, nagyüzemű mezőgazdasági termelés megteremtéséről van szó a Szovjetunió gabonatermő, állattenyésztő és nyersanyagtermelő kerületeiben. Új vasúti hálózat létrehozásáról van szó a Szovjetunió keleti és nyugati részei között. Érthető hogy ezeknek a nagyszerű feladatoknak a megvalósítására a felhalmozás régi forrásai nem lehetnek elégségesek.

S ez még nem minden. Mindehhez hozzájárul még az a körülmény, hogy üzemeink és gazdasági szervezeteink egész sorában a gondatlan gazdálkodás a gazdaságos számvetés elvét teljesen aláásta. Tény, hogy üzemeink és gazdasági szervezeteink egész sora már régen megszűnt számolni, kalkulálni, a bevételekről és kiadásokról megalapozott mérlegeket összeállítani. Tény, hogy üzemeink és gazdasági szervezeteink egész sorában az olyan fogalmak, mint a „takarékosság rendszere", „a nem közvetlenül a termelésre fordított kiadások csökkentése", „a termelés észszerűsítése" már régen kimentek a divatból. Nyilván arra számítanak, hogy az Állami Bank „úgyis kiutalja nekünk a szükséges összegeket". Tény, hogy az utóbbi időben az áruk önköltsége az üzemek egész sorában emelkedni kezdett. Utasítást kaptak arra, hogy csökkentsék az önköltséget 10 vagy még több százalékkal s ők ehelyett fölemelték. Pedig hát mit jelent az önköltség csökkentése? Önök tudják, hogy az önköltség csökkentésének minden egyes százaléka 150—200 millió rubeles felhalmozást jelent az iparon belül. Világos, hogy ilyen körülmények között az önköltség emelése sok százmillió rubel elvesztését jelenti az ipar és az egész gazdaság számára.

Mindebből az következik, hogy nem nyargalhatunk

tovább is csak a könnyűiparon, csak a költségvetési felhalmozáson, csak a mezőgazdaságból eredő bevételeken. A könnyűipar a felhalmozás rendkívül gazdag forrása s ma minden lehetősége megvan arra, hogy tovább fejlődjék, ez a forrás azonban nem kimeríthetetlen. A mezőgazdaság nem kevésbbé gazdag forrása a felhalmozásnak, de ma, a mezőgazdaság újjáépítésének időszakában, maga is az állam pénzügyi támogatására szorul. Ami a költségvetési felhalmozást illeti, önök maguk is tudják, hogy az nem mehet vég nélkül és nem szabad, hogy vég nélkül menjen. Mi marad hát? Marad a nehézipar. El kell tehát érnünk azt, hogy a nehézipar — és mindenekelőtt annak gépipari része — szintén résztvegyen a felhalmozásban. Tehát, míg egyrészt erősítjük és fejlesztjuk a felhalmozás régi forrásait, ugyanakkor el kell érnünk azt, hogy a nehézipar — és elsősorban a gépipar — szintén résztvegyen a felhalmozásban.

Ez a megoldás.

S mit kell tenni, hogy ezt elérjük? Meg kell szüntetni a gondatlan gazdálkodást, mozgósítani kell az ipar belső erőforrásait, összes üzemeinkben be kell vezetni és meg kell erősíteni a gazdaságos számvetés elvét, rendszeresen csökkenteni kell az önköltséget, kivétel nélkül az ipar összes ágaiban erősíteni kell az iparonbelüli felhalmozást.

Ez a megoldás útja.

Tehát: *bevezetni és erősíteni a gazdaságos számvetést, fejleszteni az iparonbelüli felhalmozást* — ez a feladat.

VII

ÚJ MÓDON DOLGOZNI, ÚJ MÓDON VEZETNI

Ezek, elvtársak, iparunk fejlesztésének új feltételei.

Ezeknek a feltételeknek a jelentősége az, hogy az ipar számára új helyzetet teremtenek, amely a munkának és a vezetésnek új módszereit követeli meg.

Igy tehát:

a) Arra az eredményre jutunk, hogy többé már nem számíthatunk arra, hogy a munkaerő a régi módon majd csak úgy magától jön hozzánk. Ahhoz, hogy az ipart munkaerővel ellássuk, a munkaerőt szervezetten kell toboroznunk és mechanizálnunk kell a munkát. Azt hinni, hogy a mi munkatempóink és termelési méreteink mellett meglehetünk a munka mechanizálása nélkül — annyit jelent, mint abban reménykedni, hogy kikanalazhatjuk a tengert.

b) Továbbá arra az eredményre jutunk, hogy nem szabad tovább tűrnünk a munkaerő hullámzását az iparban. Ahhoz, hogy ettől a bajtól megszabaduljunk, új módon kell megszerveznünk a munkabérrendszert s az üzemek munkásállományát többé-kevésbbé állandóvá kell tennünk.

c) Továbbá arra az eredményre jutunk, hogy nem szabad tovább tűrnünk a termelésben az egyéni felelősség hiányát. Ahhoz, hogy ettől a bajtól megszabaduljunk, új módon kell megszerveznünk a munkát, úgy kell elosztani az erőket, hogy a munkásoknak minden egyes csoportja felelős legyen a munkájáért, a gépszerkezetekért, a munkapadokért, a munka minőségéért.

d) Továbbá arra az eredményre jutunk, hogy nem lehetünk meg tovább is a régi módon, a régi mérnöki és technikusi erőknek azzal a minimális számával, melyet a burzsoá Oroszországtól örököltünk. Ahhoz, hogy a termelés jelenlegi ütemét és méreteit fokozzuk, el kell érnünk azt, hogy a munkásosztálynak meglegyen a maga saját műszaki értelmisége.

e) Továbbá arra az eredményre jutunk, hogy nem szabad a régi módon egy kalap alá vennünk a régi iskolához tartozó összes szakembereket, mérnököket és technikusokat. Ahhoz, hogy számbavegyük a megváltozott helyzetet, meg kell változtatnunk politikánkat s a legnagyobb gondoskodást kell tanusítanunk azok iránt a szakemberek, mérnökök és tech-

nikusok iránt, akik határozottan a munkásosztály mellé állnak.

f) Végül arra az eredményre jutunk, hogy nem elégedhetünk meg régi módra a felhalmozás régi forrásaival. Ahhoz, hogy az ipar és a mezőgazdaság további fejlődését biztosítsuk, el kell érnunk azt, hogy a felhalmozásnak új forrásait nyissuk meg, megszüntessük a gondatlan gazdálkodást, bevezessük a gazdaságos számvetés elvét, csökkentsük az önköltséget és fejlesszük az iparonbelüli felhalmozást.

Ezek az ipar fejlődésének új feltételei, melyek új munkamódszereket, a gazdasági építőmunka vezetésének új módszereit követelik meg.

Mi kell ahhoz, hogy az új módszer szerinti vezetést megvalósítsuk?

Ehhez mindenekelőtt az kell, hogy gazdaságunk vezetőemberei megértsék az új helyzetet, konkréten kitanulmányozzák az ipar fejlődésének új feltételeit s munkájukat az új helyzet követelményeinek megfelelően átépítsék.

Ehhez továbbá az kell, hogy gazdaságunk vezetőemberei az üzemeket ne „általában", ne „a levegőből" vezessék, hanem konkréten, tárgyismerettel, hogy minden egyes kérdést ne az általánosságban való fecsegés szempontjából, hanem szigorúan az ügy lényegét nézve kezeljenek, hogy ne szorítkozzanak az ügyeknek papiroson való elintézésére, vagy általános frázisokra és jelszavakra, hanem mélyedjenek bele a dolgok technikájába, a dolgok részleteibe, foglalkozzanak minden „kicsiséggel", mert ezekből a „kicsiségekből" jönnek létre ma a nagy dolgok.

Ehhez továbbá az kell, hogy mai túlnagy és nehézkes ipari központjainkat, amelyek néha 100—200 üzemet is magukba foglalnak, haladéktalanul szervezzük át kevésbbé nagyméretűekké és bontsuk fel őket több ipari központra. Érthető, hogy egy olyan ipari központ elnöke, akinek száz és még több gyárral van dolga, nem ismerheti igazában ezeket a

gyárakat, lehetőségeiket, munkájukat. Érthető, hogy nem ismerve a gyárakat, nem tudja vezetni őket. Tehát ahhoz, hogy az ipari központok elnökeinek megadjuk a lehetőséget arra, hogy a gyárakat igazában kitanulmányozzák és vezessék, fel kell őket mentenünk a túlnagyszámú gyár vezetésétől, az ipari központokat több kisebb ipari központra kell felosztanunk s a csoportvezetőségeket közelebb kell hoznunk a gyárakhoz.

Ehhez továbbá az kell, hogy ipari központjaink vezetőségei a testületi igazgatásról az egyéni igazgatásra térjenek át. Most úgy áll az ugy, hogy az üzemcsoportok testületeiben 10—15 ember is ül, írják a papír-rendelkezéseket, vitatkoznak. Ilyen módon igazgatni, elvtársak, tovább nem lehet. Be kell szuntetni a papíron való „vezetést" és át kell térni a valóságos, az ügy érdemét néző, bolsevik munkára. Maradjon meg az ipari központ vezetősége élén az elnök s néhány helyettese. Ez teljesen elegendő lesz az egyes ipari központok igazgatására. A testuletek többi tagjait jobb volna alsóbbfokú munkára küldeni — a gyárakba, az üzemekbe. Ez sokkal hasznosabb lenne az ő számukra is, az ugy számára is.

Ehhez továbbá az kell, hogy az ipari központok elnökei és helyetteseik minél gyakrabban utazzanak ki a gyárakba, minél tovább maradjanak és dolgozzanak ott a gyárakban, minél alaposabban ismerkedjenek meg a gyárakban dolgozó elvtársakkal és ne csak tanítsák a helyi embereket, hanem tanuljanak is tőluk. Aki azt hiszi, hogy ma lehet vezetni az irodából, ott ulve, távol a gyáraktól, a hivatalban — téved. Ahhoz, hogy a gyárakat vezethessük, minél gyakrabban kell érintkeznünk az üzemekben dolgozó elvtársakkal, eleven kapcsolatot kell velük fenntartanunk.

Végül néhány szót az 1931-es évre szóló termelési tervünkről. Vannak egyes pártkörüli filiszterek, akik azt bizonyítgatják, hogy termelési programunk nem reális, nem teljesíthető. Olyanfélék ezek, mint a Scsedrin „nagyböl-

cseségű halai", amelyek mindig készek maguk körül a „gondolattalanság ürességét" terjeszteni. Reális-e mai termelési programunk? Feltétlenül reális! Reális már csak azért is, mert megvalósításának minden szükséges előfeltételével rendelkezünk. Reális már csak azért is, mert teljesítése ma kizárólag tőlünk magunktól függ, attól, hogy tudjuk-e és akarjuk-e kihasználni a rendelkezésünkre álló gazdag lehetőségeket. Mi mással lehet megmagyarázni azt a tényt, hogy a vállalatok és iparágak egész sora már eddig *túlteljesítette* ezt a tervet? Ostobaság volna azt gondolni, hogy a termelési terv nem egyéb, mint számok és feladatok felsorolása. A valóságban a termelési terv az emberek millióinak eleven és gyakorlati tevékenysége. Termelési tervünk realitása — a dolgozók milliói, akik új életet alkotnak. Programunk realitása — az eleven emberek, mi mindannyian, a mi munkaakaratunk, készségünk, hogy újmódon dolgozzunk, eltökéltségünk, hogy ezt a tervet teljesítsük. Megvan-e ez az eltökéltségünk? Igen, megvan. Akkor tehát termelési programunkat meg lehet és meg kell valósítani. *(Hosszantartó taps.)*

TARTALOM

A GAZDASÁGI VEZETŐK FELADATAIRÓL. Beszéd a szocialista ipar funkcionáriusainak első országos értekezletén, 1931 február 4-én 5–16

ÚJ HELYZET — ÚJ FELADATOK A GAZDASÁGI ÉPÍTŐMUNKÁBAN. Beszéd a gazdasági vezetők értekezletén, 1931 június 23-án 17–43

I. A munkaerő 18

II. A munkabér 20

III. A munka megszervezése 25

IV. A munkásosztály uzemi műszaki értelmiségének kérdése 30

V. Fordulat jelei a régi uzemi műszaki értelmiség soraiban 33

VI. A gazdaságos számvetésről 37

VII. Új módon dolgozni, új módon vezetni 39

1.— Ft

Az elméleti színvonal emeléséért!

A MARXIZMUS-LENINIZMUS KIS KÖNYVTÁRA

Minden kötete a marxi-lenini elmélet egy-egy főkérdésével ismerteti meg az olvasót

1.	*Lenin:*	Marx Károly és Engels Frigyes	Ft 2.—
2.	*Engels:*	A szocializmus fejlődése az utópiától a tudományig	„ 2.—
3.	*Engels:*	Feuerbach és a klasszikus német filozófia felbomlása	„ 2.—
4.	*Marx:*	Bérmunka és tőke	„ 2.—
5.	*Marx:*	Bér, ár és haszon	„ 2.—
6.	*Marx-Engels:*	A történelmi materializmusról	„ 2.—
7-8.	*Marx-Engels:*	A kommunista kiáltvány	„ 4.—
9.	*Plechánov:*	A materialista történelemfelfogásról	„ 2.—
10-11.	*Lenin:*	Kik azok a „népbarátok" és hogyan hadakoznak a szociáldemokraták ellen?	„ 4.—
12.	*Plechánov:*	A személyiség történelmi szerepének kérdéséhez	„ 2.—
13.	*Engels:*	A szakszervezetekről	„ 2.—
14-15.	*Lenin:*	A szociáldemokrácia két taktikája a demokratikus forradalomban	„ 4.—
16-17.	*Sztálin:*	A leninizmus alapjairól	„ 4.—
18.	*Sztálin:*	A dialektikus és a történelmi materializmusról	„ 2.—
19-20.	*Lenin:*	„Baloldaliság" — a kommunizmus gyermekbetegsége	„ 4.—
21-23.	*Marx:*	Osztályharcok Franciaországban 1848-1850-ig	„ 6.—
24-25.	*Lenin:*	Állam és forradalom	„ 4.—
26-27.	*Lenin:*	Az imperializmus, mint a kapitalizmus legfelsőbb foka	„ 4.—
28-29.	*Lenin:*	A proletárforradalom és a renegát Kautsky	„ 4.—
30-32.	*Lenin:*	Mi a teendő?	„ 6.—
33-35.	*Lenin:*	Egy lépés előre, két lépés hátra	„ 6.—
36.	*Sztálin:*	Leninről	„ 2.—
37.	*Sztálin:*	Marxizmus és nemzeti kérdés	„ 2.—
38.	*Lenin:*	A nemzetek önrendelkezési jogáról	„ 2.—
39.	*Sztálin:*	A leninizmus kérdéseihez	„ 2.—
40-41.	*Marx:*	Louis Bonaparte brumaire tizennyolcadikája	„ 4.—
42-44.	*Engels:*	A család, a magántulajdon és az állam eredete	„ 6.—
45-48.	*Lenin:*	Az irodalomról	„ 8.—
49-51.	*Engels:*	A német parasztháború	„ 6.—
52.	*Sztálin:*	A pártmunka fogyatékosságairól s a trockista és egyéb kétkulacsosok felszámolását célzó rendszabályokról	„ 1.—
53.	*Sztálin:*	A Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségének Alkotmánytervezetéről. — A Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségének Alkotmánya (Alaptörvénye)	„ 2.—
54.	*Sztálin:*	Anarchizmus vagy szocializmus?	„ 2.—
55.	*Sztálin:*	A gazdasági vezetők feladatairól. — Új helyzet — új feladatok a gazdasági építőmunkában	„ 2.—

SZIKRA KIADÁS

d./ Uj technikánkat a szovjet ipar tapasztalatai alapján, tehát a világ legfejlettebb technikájának példájára szervezhetjük. / Épitőipari gépek, gyorsvágás az esztergályos szakmában, ujrendszerü frontfejtés a szénbányászatban stb./

Irodalomjegyzés és ellenőrző kérdések a hallgatók számára.

Kötelező irodalom:

Sztálin : Uj helyzet - uj feladatok a gazdasági épitőmunkában.
Rákosi Mátyás felszólalása a Nagybudapesti Pártválasztmány 1949. augusztus 31-i ülésén.

Javasolt irodalom :

Sztálin : A gazdasági vezetők feladatairól.
Kovács István beszámolója a Nagybudapesti Pártválasztmány 1949. augusztus 31-i ülésén.

Az előadók számára javasolt irodalom.
/ A fentieken kivül./

Loksin : A Bolsevik Párt harca a Szovjetunió iparositásáért.
Molotov : A japán - német trockista ügynökök kártevésének, diverziójának és kémkedésének tanulságai.

Ellenőrző kérdések.

1. Mi a szocialista iparositás célja ?
2. Milyen erőforrásokra támaszkodik a szocialista iparositás?
3. Mi a tömegek szerepe a terv[illegible]
4. Miért válik döntő kérdéssé a szocialista iparositás során az uj technika megteremtése és a technika elsajátitása ?
5. Miben jelölte meg Sztálin elvtárs a szocialista gazdaság győzelmének feltételeit ?
6. Miben áll a Sztahanov - mozgalom történelmi jelentősége ?
7. Milyen módon kisérelte meg az osztályellenség megakadályozni a szocialista iparositás győzelmét a Szovjetunióban?
8. Milyen tanulságokat kell levonnunk az imperialista ügynökök kártevő munkájával kapcsolatban ?
9. Melyek a háborutáni szovjet ötéves terv célkitüzései s miben áll jelentősége ?
10./ Miért jelentenek a sztálini ötéves tervek és a szovjetunió támogatása felmérhetetlen segitséget hazánknak?